

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9783/2553

ห้างหุ้นส่วนจำกัดลำปางรุ่งเรืองทรานสปอร์ต กับพวกโจทก์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 57, ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยในข้อหาละเมิดโดยยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่า จำเลย
ขายทอดตลาดรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ที่คณะกรรมการธุรกรรมของจำเลยมีคำสั่งยึดไว้
ชั่วคราวโดยไม่ชอบด้วย พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 57 ซึ่ง
บัญญัติหลักเกณฑ์การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดหรืออายัด
ไว้ในวรรคสอง ส่วนการชดใช้เยียวยาความเสียหายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูก
ยึด หากภายหลังความปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่ง
บัญญัติไว้ใน มาตรา 57 วรรคสี่ นั้นแม้ถ้อยคำในมาตรา 57 วรรคสี่ บัญญัติว่า ถ้าความปรากฏใน
ภายหลังนั้น กฎหมายจะมีได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าความปรากฏในภายหลังโดยคำพิพากษาหรือ
คำสั่งอันถึงที่สุดก็ตาม แต่มาตรา 57 เป็นบทบัญญัติที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่คณะกรรมการ
ธุรกรรมของจำเลยมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา
48 วรรคหนึ่ง เพื่อเลขาธิการจะได้ดำเนินการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง
ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไปตามมาตรา 49 ซึ่งหากศาลได้สวนแล้วเชื่อว่าทรัพย์สินนั้น
เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินตาม
มาตรา 51 วรรคหนึ่ง แต่หากศาลเห็นว่าไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ให้ศาลสั่งคืน
ทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณีย่อมมีนัยแสดงให้เห็นได้ว่า คำว่า
"ถ้าความปรากฏในภายหลัง" ตามมาตรา 57 วรรคสี่ นั้น ต้องเป็นกรณีที่ความปรากฏในภายหลัง
ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง ที่ว่า ทรัพย์สินตามคำร้องนั้นไม่
เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น หากตราใบที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง
อันถึงที่สุดตามมาตราดังกล่าวทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ
กระทำความผิด กรณีย่อมไม่เข้าองค์ประกอบตามความในมาตรา 57 วรรคสี่ ที่จะก่อให้เกิดหนี้แก่
จำเลยที่จะต้องคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสอง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าขณะที่
โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ ศาลยังมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดว่า ทรัพย์สินตาม
คำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง กรณีย่อมถือไม่ได้
ได้ว่าจำเลยมีหนี้ที่จะต้องคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสองตามฟ้อง จำเลยจึงยังมิได้
โต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสองอันจะเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ ในกรณีที่
ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหาก
เก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนั้น มาตรา 57
วรรคสอง บัญญัติถึงวิธีการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้ว่า เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับ
ทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือให้นำทรัพย์สินนั้นออก
ขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้
ดังนั้นการที่เลขาธิการของจำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกทั้ง 209 คัน ของโจทก์ทั้งสองออก
ขายทอดตลาดในขณะที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินยังอยู่ในระหว่าง

การพิจารณานั้น เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการของจำเลยเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวตามกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมายที่มาตรา 48 และมาตรา 57 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 บัญญัติให้มีอำนาจกระทำได้อีกทั้งเป็นการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดไว้ชั่วคราวในระหว่างที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินอยู่ในระหว่างการพิจารณา การดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเช่นว่านี้จึงมิใช่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสอง

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ที่ยึดไว้ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคารถบรรทุกและพ่วงบรรทุกตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดหรือราคาที่ไต่ถามการขายทอดตลาด แล้วแต่ราคาใดที่มีราคาสูงกว่าแก่โจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยชำระเงิน 120,000,000 บาท แก่โจทก์ทั้งสอง และค่าเสียหายเดือนละ 10,000,000 บาท นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะคืนรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกหรือใช้ราคา จำเลยให้การขอให้ยกฟ้องระหว่างการพิจารณา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งสืบพยานโจทก์ทั้งสองและจำเลย แล้ววินิจฉัยว่า เมื่อยังไม่ได้ความว่าทรัพย์สินที่จำเลยนำออกขายทอดตลาดไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 วรรคสี่ จึงยังไม่เกิดสิทธิที่โจทก์ทั้งสองจะได้แย้งได้ และฟ้องของโจทก์ทั้งสองไม่บรรยายฟ้องว่า การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของจำเลยในการดำเนินการจัดการทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองตามที่กฎหมายให้อำนาจนั้นเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือฝ่าฝืนบทกฎหมายใด และเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อโจทก์ทั้งสองอย่างไร จึงไม่เป็นการละเมิดและโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีอำนาจฟ้องพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองว่า โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยในข้อหาละเมิด โดยยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่า จำเลยขายทอดตลาดรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ที่คณะกรรมการธุรกรรมของจำเลยมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 57 ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ในวรรคสอง ดังนี้ "ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้" ส่วนการขอให้เยียวยาความเสียหายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกยึด หากภายหลังความปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้น ความในวรรคสี่ของมาตรา 57 บัญญัติไว้ดังนี้ "ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด ให้

แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาตี
ประเมินไว้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น
แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝาก
ประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดใช้ราคา แล้วแต่กรณี" แม้
ถ้อยคำในมาตรา 57 วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า ถ้าความปรากฏในภายหลังนั้น กฎหมายมิได้บัญญัติไว้
โดยชัดแจ้งว่าความปรากฏในภายหลังโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดก็ตาม แต่มาตรา 57
เป็นบทบัญญัติที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่คณะกรรมการธุรกรรมของจำเลยมีคำสั่งให้ยึด
ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง เพื่อเลขาธิการจะ
ได้ดำเนินการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของ
แผ่นดินต่อไปตามมาตรา 49 ซึ่งหากศาลได้สวนแล้วเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ
กระทำความผิด ก็ให้คำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง แต่หาก
ศาลเห็นว่าไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้นตามมาตรา
51/1 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวย่อมมีนัยแสดงให้เห็นได้อยู่ใน
ตัวว่า คำว่า "ถ้าความปรากฏในภายหลัง" ตามมาตรา 57 วรรคสี่ นั้น ต้องเป็นกรณีที่ความปรากฏ
ในภายหลังตามคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง ที่ว่า ทรัพย์สินตาม
คำร้องนั้นไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น หากตราบใดที่ศาลยังไม่มี
คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตราดังกล่าวทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่
เกี่ยวกับการกระทำความผิด กรณีย่อมไม่เข้าองค์ประกอบตามความในมาตรา 57 วรรคสี่ ที่จะ
ก่อให้เกิดหนี้แก่จำเลยที่จะต้องคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสอง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริง
รับฟังได้ว่า ขณะที่โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ ศาลยังมีได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุด
ว่า ทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง
กรณีย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยมีหนี้ที่จะต้องคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสองตามฟ้อง
จำเลยจึงยังมีได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสองอันจะเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องจำเลย
เป็นคดีนี้ได้ ที่โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์โต้แย้งว่า เลขาธิการของจำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก
209 คัน ของโจทก์ทั้งสองออกขายทอดตลาดเสียทั้งหมด ทั้งที่คดีอาญาที่โจทก์ทั้งสองถูกฟ้อง
ศาลอาญาพิพากษายกฟ้อง ส่วนคดีแพ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณา ศาลยังมีได้มีคำสั่งให้ทรัพย์สิน
ที่ยึดตกเป็นของแผ่นดิน และก่อนขายทอดตลาดโจทก์ทั้งสองก็มีหนังสือถึงจำเลยเพื่อขอรับ
รถบรรทุกและพ่วงบรรทุกที่ถูกยึดไปดูแลและใช้ประโยชน์ระหว่างการดำเนินคดี กับขอให้ยกเลิก
การขายทอดตลาดโดยโจทก์ทั้งสองยอมวางหลักประกันค่าเสียหาย การกระทำของจำเลยจึง
เป็นการจงใจไม่ให้โจทก์ทั้งสองนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นการโต้แย้ง
สิทธิของโจทก์ทั้งสองแล้วนั้น เห็นว่า ในกรณีที่ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้
ชั่วคราวไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการ
นำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนั้น มาตรา 57 วรรคสอง บัญญัติถึงวิธีการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้ว่า
"...เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือ
หลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ
แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้" ซึ่งจะเห็นได้ว่า การที่เลขาธิการของจำเลยนำรถบรรทุก
และพ่วงบรรทุกทั้ง 209 คัน ของโจทก์ทั้งสองออกขายทอดตลาดในขณะที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สิน
ตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินยังอยู่ในระหว่างการพิจารณานั้น เป็นการใช้อดุลพินิจตาม

อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการของจำเลยเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการ
ธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวตามกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมายที่มาตรา 48 และมาตรา
57 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 บัญญัติให้
มีอำนาจกระทำได้อีกทั้งเป็นการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดไว้
ชั่วคราวในระหว่างที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินอยู่ในการพิจารณา
ดังนั้น การดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเช่นว่านี้ จึงมิใช่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์
ทั้งสองเช่นกัน พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นศาลฎีกาให้เป็นพับ.

องค์คณะ

วีระวัฒน์ ปวรจารย์ · นพวรรณ อินทร์พริ้ง · ชาลี ทัพภวิมล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9783/2553>